

İKV BİLGİ NOTU

ÇİN'İN AB SÜT ÜRÜNLERİNE YÖNELİK BAŞLATTIĞI ANTI SÜBVANSİYON SORUŞTURMASI

Tunç İbrahim Ceylan, İKV Uzman Yardımcısı

Çin ile AB arasında ticaret üzerinden şekillenen rekabetteki son gelişmelerden birisi Çin'in 21 Ağustos 2024 tarihinde AB'den ithal edilen belirli süt ürünlerine yönelik başlattığı anti sübvansiyon soruşturması oldu. Bu soruşturmaya konu olan ürünler, yağ oranı %10'un üzerinde olan sıvı hâldeki süt ve kremalara ek olarak belirli peynir türleri olarak belirtildi. Çin tarafından başlatılan soruşturmanın, AB'nin haziran ayında açıkladığı Çin'den ithal edilen elektrikli otomobillere ek vergi getirme kararının ardından gelmesi ise oldukça dikkat çekici.

Avrupa Komisyonunun Tarımdan Sorumlu Üyesi Janusz Wojciechowski, 7 Haziran 2024'te yaptığı bir açıklamada tarım ve gıda sektörlerinin AB ve Çin arasındaki ticari anlaşmazlıklardan ve gerilimden ayrı tutulması gerektiğini ifade etmişti;¹ ancak, gelinen noktada gıda ürünlerinin de bu anlaşmazlıklara dâhil edildiği görülüyor. Ortak Tarım Politikası (OTP) kaynaklı desteklerin yanı sıra AB'deki bölgesel ve ulusal tarım desteklerinin Çinli üreticiler için haksız rekabete sebep olduğu iddiasıyla Çin'de başlatılan anti sübvansiyon soruşturmasına AB'nin yanıtı konuyu Dünya Ticaret Örgütüne (DTÖ) taşımak oldu.

Avrupa Komisyonundan 23 Eylül 2024 tarihinde yapılan açıklamada, Çin'in AB'den ithal edilen süt ürünlerine yönelik başlattığı anti sübvansiyon soruşturmasına karşı istişare için DTÖ'ye başvurunun iletildiği söylendi. Komisyon, Çin'in anti sübvansiyon soruşturmasının "şüpheli iddialar ve yetersiz deliller üzerine kurulu" olduğunu belirtti. Yapılan istişare başvurusunun, Komisyonun AB süt ürünleri endüstrisini ve OTP'yi koruma kararlılığının açık bir örneği olduğu ifade edildi. Soruşturma sürecinin başlangıcından beri sektör paydaşları ve Üye Devletlerin ilgili kurumlarıyla birlikte yakından takip edildiği vurgulanarak, Komisyonun AB sanayiini "ticareti koruma araçlarının suistimal edilmesine karşı" korumak maksadıyla mevcut tüm hukuki imkânları kullanmaya kararlı olduğunun altı çizildi. İstişareleri başlatmak yolunda yapılan bu başvurunun, soruna DTÖ'de bir çözüm bulmak için atılan ilk adım olduğu; bu adımın sonuçsuz kalması durumunda ise

---

¹ Sofia Sanchez Manzanaro, "Wojciechowski: Agrifood sector should be spared from EU-China trade tensions", *Euractiv*, 07.06.2024. <https://www.euractiv.com/section/agriculture-food/video/wojciechowski-agrifood-sector-should-be-spared-from-eu-china-trade-tensions/>

Komisyunun anti sübvansiyon soruşturmasına ilişkin bir karar vermesi için DTÖ nezdinde bir panel kurulmasını talep edebileceği de belirtildi.²

Soruşturmanın mevcut durumda AB'nin Çin'e süt ürünleri başlığında ihraç ettiği en büyük kalemleri (peynir altı suyundan elde edilmiş ürünler, tam yağlı süt tozu, yağsız süt tozu gibi) kapsamadığı gözden kaçırılmaması gereken bir detay. Bununla birlikte, soruşturma kapsamındaki ürünlerin Çin'e ihracından AB'nin yalnızca 2023 yılında kazandığı meblağın 572,5 milyon dolar civarında hatırı sayılır bir miktar olduğunu da belirtmek gerekiyor. Anti sübvansiyon soruşturması sona erene dek soruşturmaya konu olan ürünlere ek vergilerin getirilmesi öngörülüyor. Soruşturmanın ek vergiler getirilmesini salık verecek şekilde sonuçlanması durumunda ise rekabetçiliği düşecek olan AB ürünlerinin Çin pazarındaki yerini Avustralya, Amerika Birleşik Devletleri, Birleşik Krallık ve Yeni Zelanda menşeli ürünlerin alabileceği tahmin ediliyor.³

Bir ticaret savaşından bahsedilemese bile AB ve Çin arasında artmakta olan ticari anlaşmazlıkların diğer sanayi kollarındaki ürünlere sıçrayıp sıçramayacağı ise takip edilmesi gereken bir konu. Zira küresel ticaretin yönünü tayin etme bakımından oldukça etkili olan bu iki aktör arasındaki anlaşmazlıklar, uluslararası ticaretin ve küresel tedarik zincirlerinin geneli için riskler ve fırsatlar getirme potansiyeli taşıyor.

---

² European Commission, "Commission launches WTO consultations challenging China's anti-subsidy investigation into EU dairy", 23.09.2024. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_24_4821

³ Mary Ledman, Michelle Huang ve Emma Higgins, "Navigating trade tension: Potential impacts of China's probe into EU dairy subsidies", RaboResearch, 18.09.2024. <https://www.rabobank.com/knowledge/q011441493-navigating-trade-tension-potential-impacts-of-chinas-probe-into-eu-dairy-subsidies>